

Maatschappelijke Ontwikkeling

Retouradres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Paul Blokhuis
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Stadskantoor
Lubeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
14038

www.zwolle.nl

Uw kenmerk

Ons kenmerk ZWMO 20.11-001

Behandeld door R. Buitenhuis

Datum 3 november 2020

Onderwerp Afschaffing landelijk verplichte verwijsindex risicjongeren

Geachte heer Blokhuis,

Met de Jeugdwet en de decentralisatie van de zorg voor jeugd, is een belangrijke stap gezet naar meer samenwerking rondom jeugdigen en ouders die hulp nodig hebben. Gemeenten hebben daar samen met hulpverlenende organisaties in de afgelopen jaren veel in bereikt. Lokaal en regionaal wordt steeds beter en effectiever samengewerkt om de zorg voor jeugd tijdiger en passender in te zetten.

Wij constateren dat de wettelijk verplichte aansluiting bij de landelijke verwijsindex risicjongeren (VIR) daarbij geen toegevoegde waarde heeft, maar een financiële en administratieve belasting vormt voor gemeenten, instellingen en professionals. Daarnaast kleven er belangrijke bezwaren inzake de privacy aan dit instrument. De recente, tweede evaluatie van de VIR concludeert dan ook zeer terecht dat *“het voortbestaan van de landelijke verwijsindex, mede gelet op de gegevensverwerkingen die daarin plaatsvinden, niet langer te rechtvaardigen valt.”*

Wij pleiten daarom dringend voor het schrappen van de wettelijk verplichte VIR.

Invoering van de VIR

In augustus 2010 trad de wettelijke regeling inzake de VIR in werking. Het doel van de VIR was dat het via een elektronisch registreren van signalen professionals met elkaar in contact worden gebracht om te bevorderen dat jeugdigen op wie zij betrokken zijn de onderling afgestemde hulp krijgen die zij nodig hebben.

In 2012 heeft de DSP-groep in opdracht van de Minister voor Jeugd en Gezin een tussentijdse evaluatie uitgevoerd naar het gebruik van de VIR door meldingsbevoegden.¹ Uit deze evaluatie bleek dat de meerwaarde van de VIR gering is. Naar aanleiding van het wetsvoorstel voor de Jeugdwet adviseerde de Raad van State in 2013 uitdrukkelijk af te zien van de VIR omdat de beperkte meerwaarde ervan niet opweegt tegen de inbreuk die wordt gemaakt op de persoonlijke levenssfeer. De Raad van State was van oordeel dat de beperkte meerwaarde (namelijk bij bovenregionale situaties) niet voldoende is om de inbreuk die de VIR maakt op het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer te rechtvaardigen. De Raad van

¹ Kamerstukken II 2012/13, 31 839, nr. 256.

Datum 3 november 2020
Ons kenmerk ZWMO 20.11-001

State voegde daaraan toe dat de Jeugdwet juist ook tot doel heeft meer en betere samenwerking onder regie van de gemeente tussen de uiteenlopende instanties op het terrein van de jeugdhulp te bewerkstelligen; en dat hetzelfde doel daarmee dus reeds op andere wijze nagestreefd wordt.

Desondanks werd de regeling inzake de VIR in 2015 overgeheveld naar de Jeugdwet en uitgebreid met een gezinsfunctionaliteit. In datzelfde jaar verscheen de eerste evaluatie van de VIR. Naast een aantal aanbevelingen over hoe het gebruik bevorderd kan worden, werd daarin gesteld dat het op dat moment nog te vroeg was om conclusies te trekken over de toekomst van de VIR.

In juni 2020 verscheen de tweede evaluatie van de VIR. Toegezegd is dat de Tweede Kamer aan het einde van dit jaar over de vervolgstappen wordt geïnformeerd en een beleidsreactie zal ontvangen op deze wetsevaluatie.

Tien jaar na de invoering van de VIR blijkt onomwonden dat voor zover de VIR wordt gebruikt, het onbekend is in hoeverre de afstemming tussen professionals daardoor wordt verbeterd of beïnvloed. Ondanks de inspanningen naar aanleiding van de eerste evaluatie, heeft de VIR onvoldoende draagvlak in het veld, is de meerwaarde ervan twijfelachtig en wordt daarom onomwonden aanbevolen de landelijke VIR af te schaffen.

Aanbeveling 1 uit de evaluatie:

Het gebruik van de verwijsindex blijft op landelijk niveau dermate achter dat het voortbestaan van de landelijke verwijsindex, mede gelet op de gegevensverwerkingen die daarin plaatsvinden, niet langer te rechtvaardigen valt. Tegen die achtergrond doen wij de minister de aanbeveling de Wet VIR te heroverwegen.

Ervaringen met de VIR in de regio IJsselland²

De zeer beperkte waarde van de VIR enerzijds en de genoemde bezwaren tegen de VIR anderzijds, werden en worden in onze regio door de professionals in de praktijk ook zo ervaren. Op basis van signalen die zij daarover gaven, zijn we daarover als gemeenten in 2019 met elkaar in gesprek gegaan. Om een goede afweging te kunnen maken, is begin 2020 een moreel beraad georganiseerd met teamleiders van lokale toegangen van drie gemeenten en beleidsmedewerkers van een viertal gemeenten. De conclusies van dit moreel beraad worden gedeeld door alle gemeenten in de regio IJsselland. Op basis van dat moreel beraad en de ervaringen van de professionals in de praktijk, constateren wij dat de onderlinge afstemming inzake zorgelijke casussen op orde is: professionals weten elkaar goed te vinden, ook zonder de VIR. De ervaring leert daarnaast dat in de enkele situatie waarin er zorgen spelen en achteraf blijkt dat professionals elkaar niet of niet tijdig wisten te vinden, er ook niet gemeld zou zijn in de VIR. De VIR is daarom dus overbodig instrument geworden.

De Jeugdwet schrijft reeds voor dat het gemeentelijke jeugdbeleid en de uitvoering daar van gericht moeten zijn op onder meer integrale hulp aan de jeugdige en zijn ouders, indien sprake is van multiproblematiek.³ Daarom is het doelmatiger als wij als

² De jeugdregio IJsselland bestaat uit de gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.

³ Artikel 2.1, aanhef en onder f, van de Jeugdwet.

Datum 3 november 2020
Ons kenmerk ZWMO 20.11-001

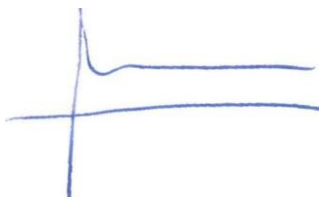
gemeenten concreet kunnen blijven inzetten op goede samenwerking tussen de professionals in het brede sociaal domein, zonder belast te worden met een overbodig systeem.

Wij pleiten daarom dringend voor het schrappen van de wettelijk verplichte VIR. Daarmee onderstrepen wij de voornaamste aanbeveling uit de recent verschenen wetsevaluatie. Graag vernemen wij van u of u inderdaad voornemens bent voor te stellen de wettelijke verplichte aansluiting bij de landelijke VIR te schrappen.

Tot een nadere toelichting zijn wij vanzelfsprekend zeer bereid.

Hoogachtend, mede namens mijn ambtsgenoten in de gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland en Zwartewaterland,

Michiel van Willigen, wethouder te Zwolle



Afschrift van deze brief wordt ter kennisname verzonden aan:

- Minister voor Rechtsbescherming, Sander Dekker
- Tweede Kamer, Vaste Kamercommissie VWS
- Vereniging Nederlandse Gemeenten